

Ohjelmajohtaja
Rauno Vanhanen haluaa
kaikki työvoimareservit
käyttöön s. 8
Tampereella julistuksella
tehtiin taas historiaa s. 14

Jani Hiltusen
työuraa ei
sairaus ole
katkaissut
s. 4-7

VATES-info on VATES-säätiön tiedotuslehti, jossa on ajankohtaista tietoa vajaakuntoisten työllistymisestä.

Päätoimittaja

Marjatta Varanka

Toimitussihteeri

Juha Saarinen
Puh. (09) 7527 5506
juha.saarinen@vates.fi

Toimittaja:
Arto Vilmi

Osoite

PL 40, 00621 Helsinki
(Oltermannintie 8)
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521

Osoitteenmuutokset ja tilaukset:

Marianne Kaunismäki
Puh. (09) 7527 5502
marianne.kaunismaki@vates.fi

VATES-info 1 / 2008
ilmestyy maaliskuussa 2008.
Siihen tarkoitettua aineistoa tulee olla
toimituksessa viimeistään 15.2.2008.

Toimitus toivoo lukijoilta palautetta,
juttuideoita, käytännön esimerkkejä
ja kokemuksia.

Ulkoasu / piirroksat
Markku Böök

Kannen kuva
Juha Saarinen

Painopaikka
Savion Kirjapaino Oy

Painos
6500 kpl

VATES-info on ilmainen.
Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Kymmenen vuotta tiedonvälitystä, toimialan luomista ja verkottamista

Joulukuun 2007

VATES-infoa on toimitettu kymmenen vuotta. Vuodet ovat olleet aktiivista vammaisten ja osatyökykyisten työllistämisen kehittämisaiakaa. Info on seurannut kehitystä tiiviisti ja levittänyt ajankohtaista tietoa laajasti sosiaalisen työllistämisen toimialalle. Hyvistä käytännöistä kertominen on ollut tärkeää. Tiedon markkinoinnin tehostamiseksi Infossa on panostettu lehden luettavuuteen, sisällön monipuolisuuteen ja vaikuttavuuteen.

Lehden painos on nyt 6 500 kappaletta, mistä yli 6 000 postitetaan suoraan tilaajille. Osoitteisto on kasvanut vuosien varrella käytännön yhteyksien kautta. Lukijakunta on kehittynyt monipuoliseksi. Lehti on osaltaan luonut toimialaa, verkostoinut toimijoita.

Palautteen perusteella VATES-info on lunastanut paikkansa toimialan tiedotuskanavana. Lehden saamaa roolia alan kehittäjänä kuvaa useinkin kuultu kommentti: alalle tulevia uusia työntekijöitä kehoitetaan lukemaan VATES-infon pari edellistä vuosikertaa, koska niistä saa hyvän kokonaiskäsityksen, mitä alalle kuuluu.

On tärkeää tuoda esiin toimintamme tuloksia. Ne ovat monille päättäjille ja sidosryhmillemme tuntemattomia. Toimialamme aiheiden saaminen valtakunnallisiin medioihin vaikuttaa. Siihen kannattaa satsata. Merkittäviä tiedonvälittäjiä ovat myös alueelliset ja paikalliset viestintävälineet, joihin paikallisilla toimijoilla on hyvät yhteydet. Viestinnässä kannattaa tehdä sidosryhmäyhteistyötä niin, että siitä hyötyvät molemmat osapuolet.

Kiitän VATES-infon sisällön tuottamisessa ja kehittämisessä mukana olleita lukijoita, juttuideoiden esiintuojia, haastateltuja asiantuntijoita ja vaikuttajia, tapauskuvauksiin kasvonsa antaneita työllistyjiä sekä kaikkia muita yhteistyökumppaneitamme. Toivon yhteistyön sujuvan myönteisesti jatkossakin ja kehittävän lehteämme edelleen ajan hermolla pysyvänä sosiaalisen työllistämisen toimialan tiedotuskanavana. Infossa teemme parhaamme.

Kiitos lukijoillemme ja sidosryhmillemme yhteistyöstä vuonna 2007 ja menestyksellistä vuotta 2008!

Marjatta Varanka
toimitusjohtaja
marjatta.varanka@vates.fi

2 Pääkirjoitus

4 Kun yksi ovi on sulkeutunut, toinen on avautunut

Jani Hiltusen työuraa ei MS-sairaus ole katkaissut. Eläkekin lepää.

8 Työvoimareservit perattava tarkkaan

Politiikkaohjelmassa synytään vammaisten työllistymiskysymykset, sanoo johtaja Rauno Vanhanen.

10 Nukkekodit ovat edelleen arvossa

Rastorin toimitusjohtaja Juha Kurkisen näkökulma osatyökykyisten asemaan työmarkkinoilla.

11 Työkyvyttömyyseläkeläisille työvoimatoimistojen palvelut!

Selvityshenkilö vaatii työkyvyttömyyseläkeläisille parempia työvoimapalveluja.

12 Kiitä, kannusta ja kehu

Vertaisohjaaja on uusi ammatti. Siitä kertoo Työni ja minä -sarjassa Merja Lehtinen.

14 Tampereella tehtiin taas historiaa

Pirkanmaan aluefoorumin Tampereen julistus innosti niin tekijänsä kuin Tampereen valtamediankin.

17 Ajassa

Hintaetu ei ole sosiaalisen yrityksen markkinointivaltti.

**Keskiaukeamalla
koulutuskalenteri**

s.4

s.8

s.12

Kun yksi ovi on sulkeutunut, toinen on avautunut

Ylitorniolainen Jani Hiltunen on nuoresta iästään huolimatta vaihtanut työtehtävää jo kolme kertaa. Sinnikkyys ja avoin mieli ovat auttaneet MS-tautia sairastavaa nuorta miestä työuran jatkumisessa, ja aina entisen tilalle on löytynyt uutta mielekästä työtä.

Jani Hiltusen työura voisi kuvata monen ihmisen työkaarta nyky-Suomessa. Ihmiset vaihtavat työtä erilaisista syistä. Mistä 29-vuotiaan nuoren miehen uran vaihdokset lähtivät liikkeelle?

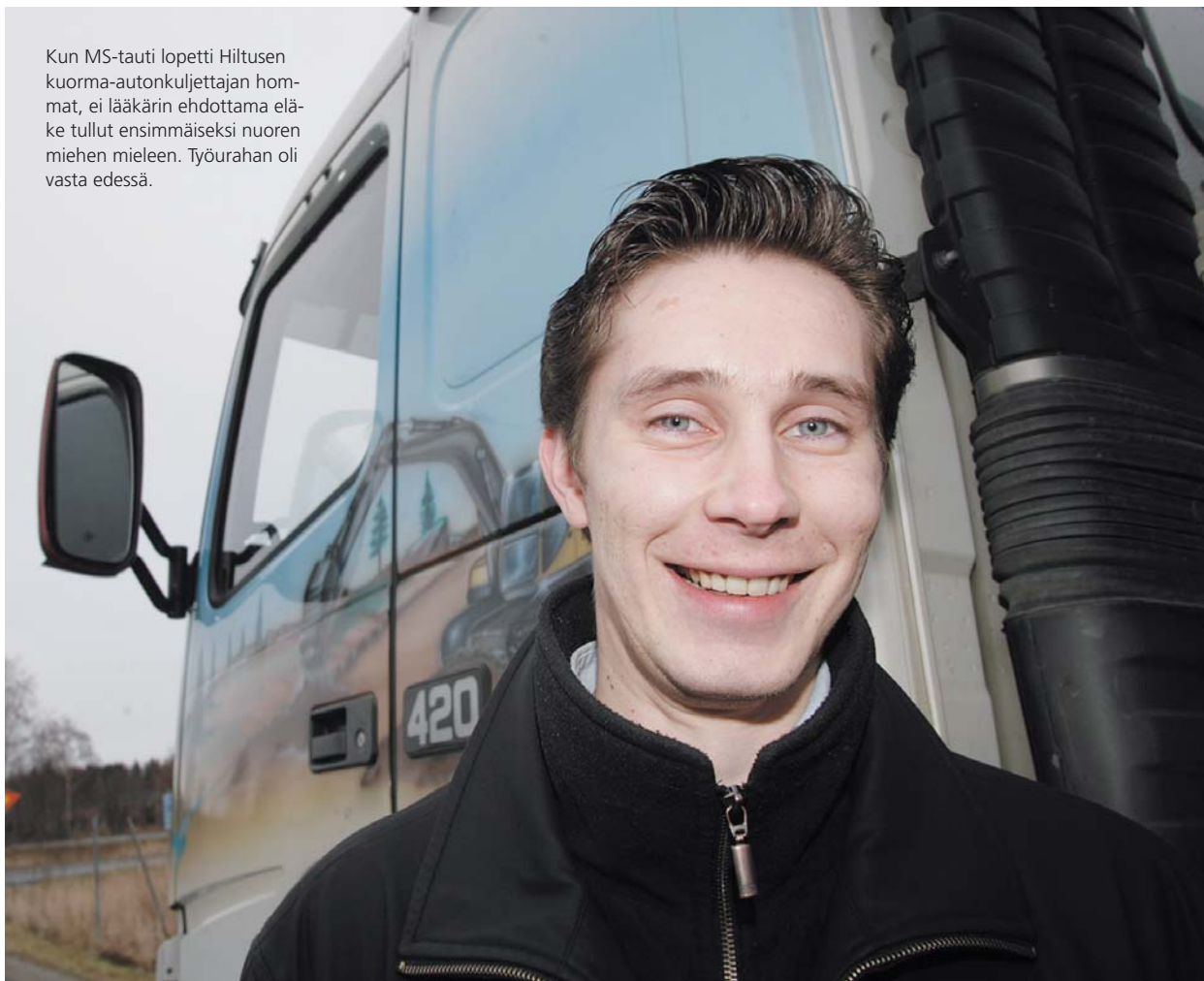
Toimittuaan vuoden kuorma-autonkuljettajana Jani Hiltunen sai tiedon MS-diagnoosista. Tuolloin 21-vuotias

nuori mies jatkoi kuorma-auton ratissa vielä kaksi vuotta, mutta sitten sairaus pakotti miettimään uranvaihtoa: kunto ei enää kestänyt joka-aamuista auton las-
taamista. Jani Hiltunen jäi sairauslomalle, ja lääkäri ehdotti jo eläkkeelle jäämistäkin sairauden rajujen oireiden vuoksi.

A young man with short brown hair, wearing a dark jacket over a light blue shirt, is smiling and standing next to a silver car. The car's door is open, and the interior is visible. The background is a plain, light-colored wall.

Ammatinvalinnan ohjauksessa Janista leivottiin myyntitykki. Myyntityöt alkoivat työ-
kokeilulla autoliikkeessä ja jatkuivat kunnes
sairauden eteneminen pisti miettimään taas
työn vaihtoa.

Kun MS-tauti lopetti Hiltusen kuorma-autonkuljettajan hommat, ei lääkärin ehdottama eläke tullut ensimmäiseksi nuoren miehen mieleen. Työurahan oli vasta edessä.

Työllistymisen ammattilainen ovenavaajana

Sairausloma oli Hiltuselle uusi tilanne, johon ei onneksi kuitenkaan tarvinnut jäädä yksin. Hiltunen tapasi MS-liiton työllisyyspalvelujen erikoissuunnittelijan Anssi Kempin ja pohti hänen kanssaan mahdollisuuksiaan jatkaa työelämässä.

Kempin kehotuksesta Hiltunen otti aluksi yhteyttä työvoimatoimiston ammatinvalinnanohjaajaan. Oma ala löytyi Hiltusen ja ohjaajan yhteisen mietinnän tuloksena.

- Siellä minusta leivottiin myyntimies - ja mieluiten myyn autoja. Ainahan nuorimies on autoista kiinnostunut, Hiltunen myhäilee.

Kun oma ala oli selvinnyt, niin MS-liiton Anssi Kempin kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen päädyttiin työkokeiluun.

- Ilman Anssin panosta työurani ei olisi lähtenyt liikkeelle, Hiltunen sanoo.

Työkokeilulla ura liikkeelle

Jani Hiltunen lähti käymään kaikissa

Tornion ja Kemin autoliikkeissä; hän kysyi: onko mahdollista päästä kokeilemaan, miltä automyyjän työ tuntuu. Työkokeilu oli tuntematonta autoliikkeissä. Liikkeiden vetäjille piti selittää, mitä se tarkoittaa, minkä jälkeen työnantajan oli helppo suostua työkokeiluun - jo senkin takia, että se ei maksanut työnantajalle mitään.

Työkokeilu kemiläiseen autoliikkeen sovitettiin aluksi kuukaudeksi. Työmatkat maksoi Tornion työvoimatoimisto, missä Hiltunen oli aikaisemmin käynyt myös ammatinvalinnanohjaajan jututuksilla.

Jo kuukauden työnteon aikana työnantaja näki, että Hiltusessa oli selvää myyntimiehen ainesta, ja tarjosi palkallista työtä. Hiltunen halusi kuitenkin vielä varmistua, että jaksaa tehdä automyyjän työtä, ja työkokeilua jatkettiin kuukaudella. Sen jälkeen hän jäi liikkeen töihin kolmeksi vuodeksi.

Autojen myynti lähti heti vauhdikkaasti käyntiin. Muutenkin vauhtia riitti: työn ohessa Jani Hiltunen opiskeli vuoden kestäväällä kurssilla automyyjäksi.

Kun yksi ovi on...

Keskustelut Anssi Kempin kanssa avasivat Jani Hiltuselle työuran jatkumahdollisuudet. Alkusyäkseen jälkeen hän on hoitanut uranvaihtonsa itse."

Työt vaihtuvat - ura jatkuu

Sairauden vuoksi Hiltusen kunto kuitenkin huononi. Yhtenä kesänä sairauden pahenemisvaiheita oli useita. Hiltusen täytyi miettiä työuraa uudelleen, koska kunto ei enää kestänyt päivittäistä kävelemistä tiloiltaan suuressa auto liikkeessä.

Hiltunen siirtyi automyyjäksi kooltaan pienempään torniolaiseen autoliikkeen. Kävelymatkat työpaikalla lyhenivät, ja keveämpi työ sujui pari vuotta.

Vaikka sairaus pakotti taas miettimään työuraa uudelleen, työinto ei loppunut. Tuohon aikaan vakuutusyhtiö Pohjola haki Ylitorniolla vakuutusasiomiestä, ja yhtenä päivänä Hiltusen puhelin soi:

- Minulle soitettiin ja kysyttiin, kiinnostaisiko vakuutusasiomiehen työ. Ylitorniossa ihmiset tuntevat minut. Olen käynyt säännöllisesti pitämässä autonäyttelyitä kylällä, ja kuvani oli lehdesä jatkuvasti automyynti-ilmoituksissa.

Soveltuvuustestien jälkeen Hiltunen aloitti Pohjolassa reilu vuosi sitten.

Avoimin mielin itseä kuunnellen

Jani Hiltunen on kokenut, että MS on tuonut elämään uusia mahdollisuuksia. Silmät ovat auenneet uusille vaihtoehdoille.

- Voisi ajatella, että onneksi sairastuin MS-tautiin. Ellen olisi sairastunut, luultavasti olisin nyt semmoinen iso-otainen kuorma-autonkuljettaja. Joisin munkkikahvia joka huoltoasemalla.

Työn merkitystä Hiltunen pohtii:

- Toimeentulo, totta kai. Lisäksi olen sosiaalinen tyyppi. Tykkään olla ihmisten kanssa. Mieli pysyy virkeänä, kun saa olla ihmisten kanssa ja on riittävästi tekemistä. Ei kerkiä miettiä esimerkiksi MS-tautia ollenkaan. Työelämässä on haasteita.

- Yleensä kyllä aina löytyy ratkaisu joka asiaan. Pitää vain miettiä, mistä itse pystyy suoriutumaan, ja toimia sen mukaan.

Vakuutusalan opiskelukin on vauhtinut sitkeyttä:

- Kun lähdin opiskelemaan taas uutta ammattia, kyllähän sitä välillä mietti, miten kaiken tietomäärän saa nieleskeltyä. Saako noita opeteltua koskaan? Pitää opetella uudet käyttöjärjestelmät ja vakuutusalan kirjo kaikkine ehtoineen. Mutta kun pysyttelee sitkeänä ja jatkaa menemään, näköjään homma onnistuu.

Vain yksi ovi voi sulkeutua

Varmasti moni suree sitä, että joutuu sairauden vuoksi jäämään työstä pois.

Päinvastoin! Hiltunen sanoo.

Jani Hiltusen kokemus on, että työstä ei tarvitse jäädä pois. Moneen otteeseen hän korostaa sitä, että MS-tauti ehkä sulkee vain yhden oven. Yksi työ saattaa sairauden myötä jäädä.

- Kyllä sata uutta ovea sitten aukeaa.

Kyse on Hiltusen mukaan siitä, mitä elämältä haluaa. Haluaako tehdä töitä? Mikä elämässä kiinnostaa?

MS ei muutenkaan estä elämistä millään tavalla, vaikka sen kanssa on eletävä päivä kerrallaan.

- En mieli missään suhteessa asioitten tekemistä enkä elämistä. Mennään siihen malliin kuin keretään.

Eläke lepäämään

Vaikka työtä on pitänyt useaan kertaan vaihtaa, myyntityö on osoittautunut Jani Hiltusen omaksi alaksi.

Nykyisessä työssäkin on roppakaudella kehumista.

- Nythän tämä on kuin mansikka kakun päällä, kun ilman aikatauluja työskentelen.

Hiltusella on vain yksi päivä viikossa, jolloin hänen täytyy olla paikalla omassa toimistossaan.

- Lisäksi on automyyjän työtä keveämpiä, ja työmatkat ovat lyhyitä. Si-

Tänä päivänä Jani toimii vakuutusmyyjänä Pohjolas-
sa. Työ sopii MS-sairaalle.
Työntökin on niin kova, että
mies pisti työkyvyttömyys-
eläkkeensä lepäämään.

**“Työllisyysuunnittelijan
ammattiapu oli
ratkaiseva.
Ammattilaisena hän
näki, että työuran
jatkumiselle oli
vaihtoehtoja. Hän
näki tilanteen
kokonaisuutena.”**

nä on aika paljon MS-potilaalle hyviä
puolia.

Vakuutusasiamiehenä ollessaan Jani
Hiltunen sai MS-taudin vuoksi eläke-
päätöksen. Sitä ennen hän oli tehnyt
kokopäivätyötä.

Joitakin kuukausia Hiltunen teki
töitä eläkkeen ohella. Työinto oli kuiten-
kin valtava ja töitä paljon. Oli myös löy-
tynyt MS-taudin kannalta ihanteellinen
työ, ja viimein Hiltunen päätti jättää
eläkkeen lepäämään.

- Kyllä tässä luottavaisin mielin tu-
levaisuutta katselen, Jani Hiltunen sa-
noo ja toivoo työuraltaan onnistumisia
ja pitkää ikää.

Teksti: Maija Jokitalo
Kuvat: Maija Jokitalo ja Katja Lehto

Ammatillinen kuntoutus tarjoaa uuden mahdollisuuden

■ Ammatillinen kuntoutus on tarkoitettu niille, joiden työkyky on uhattuna. Sitä kannattaa MS-liiton työllisyyspalvelujen erikoissuunnittelija Anssi Kempin mielestä harkita aina, kun on halu tehdä työtä, halu jatkaa työelämässä. Ammatillinen kuntoutus on uusi mahdollisuus työuralla.

Ammatillinen kuntoutus tähtää vammaisen tai pitkäaikaissairaana työkyvyn ylläpitämiseen tai sen palauttamiseen. Kuntoutukseen kuuluu hyvin erilaisia toimia, kuten työkokeilu, uudelleenkoulutus ja yrittäjän elinkeinotuki.

Työeläkeyhtiöt järjestävät ammatillista kuntoutusta työssä oleville ja Kela kaikille muille. Työvoimahallinto on vastuussa omista asiakkaistaan.

Anssi Kempin kokemus on, että työeläkeyhtiöt ovat monesti nihkeitä kustantamaan koulutusta ammatillisena kuntoutuksena, vaikka koulutuksen merkitys korostuu nykyään työmarkkinoilla.

- Meillä MS-liitossa on kokemuksia siitä, että uudelleenkoulutus on ollut sairastavalle onnistunut ratkaisu.

Ohjelmajohtaja Rauno Vanhanen:

Työvoimareservit perattava tarkkaan

Vammaisten työllistymistä edistävät ja ehkäisevät tekijät syynätään hallituksen politiikkaohjelman yhteydessä. Kaikki työvoimareservit tarvitaan työmarkkinoille, sanoo ohjelmajohtaja Rauno Vanhanen.

Työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmalla hallitus haluaa tukea tuottavuuden ja työelämän laadun parantamista työpaikoilla sekä ehkäistä työpanoksen vähenemistä työmarkkinoilla.

- Kun väestömme ikääntyy voimakkaammin kuin missään muualla Euroopassa, niin on vääjäämätöntä katsoa tarkasti työvoimareservejä. Hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja alkaa rapautua, jollei oteta käyttöön kaikkia näköpiirissä olevia työvoimareservejä - ja kaikkea työpanosta, toteaa politiikkaohjelman vetäjä Rauno Vanhanen.

Asenteet suuri kysymys

Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen tekemän vammaisten työkykytutkimuksen mukaan vammaisissa on noin 30 000 henkilön työvoimareservi, joka voisi työllistyä työmarkkinoille joko kokopäiväisesti tai osa-aikaisesti, jos heitä tuettaisiin.

Vuokratyöfirmat voisivat olla hyvä tapa edistää vammaisten ja osatyökykyisten työllistymistä. Ne alentavat yrittäjän riskiä palkata vammaisia työntekijöitä, uskoo ohjelmajohtaja Rauno Vanhanen.

Ohjelmajohtaja Vanhasen mielestä määrä on niin merkittävä, että yhteiskunnan kannattaa tukea vammaisten työllistymistä jopa pysyvästi, jos työkyvyn alenemakin on pysyvä.

- On kansantaloudellisesti järkevämpää maksaa pysyvää tukea kuin vain pelkkää sosiaaliturvaa. Ovatko työnantajat ja työntekijät valmiita hyväksymään tuen rahoittamisen, on Vanhasen mielestä kuitenkin "suuri kysymys".

- Työvoiman markkinatilanteen muutos, pula työvoimasta, ei voi kuitenkaan vaikuttaa asenteisiin muuta kuin myönteisesti, Vanhanen uskoo.

Ennakkoluulottomia ratkaisuja

Vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen yhtenä merkittävänä esteenä on ollut jäykkä sosiaaliturvajärjestelmäme. Vanhasen mielestä Suomella ei muuttuvassa työvoimatilanteessa ole enää varaa järjestelmään, jonka tuloksena ihmiset ovat joko töissä tai elävät vain sosiaaliturvan varassa.

- Sosiaaliturvan ja palkan yhdistäminen on aina parempi kuin vain sosiaaliturvalla eläminen. Aktiiviyössä ihminen tuottaa verotuloja. Hänen elämänlaatunsa paranee.

Vanhanen ennakoii, että politiikkaohjelmaan linkittyvässä sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa voidaan joutua etsimään aivan uudenlaisia - ennakkoluulottomia ja uskaliaita - ratkaisuja, jotka sosiaaliturvasta tulisi joustava ja työhön kannustava.

Koulutus vastaamaan työelämän tarpeita

Vammaisten ammatillinen koulutus ja työelämän tarpeet kohtaavat huonosti. Vammaisia ohjataan vieläkin opiskelemaan ns. perinteisiä vammaisten ammatteja, kuten esim. kudontaa ja puusepäntöitä, vaikka työelämässä olisi kysyntää aivan toisenlaisiin taitoihin.

Ohjelmajohtaja Vanhasen mielestä kyseessä on koulutuksen ja työelämän välinen yleisempikin ongelma, johon pureudutaan valtiosihteerin Raimo Sallaksen vetämässä politiikkaohjelman kohtaantotyöryhmässä.

- Työvoimatarpeen ennakoinnin ja koulutuksen välinen linkki ei toimi kunnolla. Toimivan järjestelmän aikaan saaminen on iso työ. Se koskee kaikkea

Vanhasen mielestä vammaiset ja osatyökykyiset pitäisi työllistää tavallisiin yrityksiin, eikä luoda heitä varten erillisiä rakenteita.

amatillista koulutusta, huomauttaa Vanhanen, joka kuuluu kohtaantotyöryhmään.

Vammaiset korkeakouluopiskelijatkaan eivät ole samalla viivalla muiden opiskelijoiden kanssa työelämään pyrkinessään. Heiltä puuttuu valmistuttuaan usein tyystin työelämäkokemus.

- Poliitiikkaohjelman tavoitteena on saada kaikki opiskelijat nykyistä nopeammin työelämään. Vammaisten korkeakouluopiskelijoiden opiskeluaikaiseen harjoitteluun ja kesätyöhön pitäisi myöntää samalla lailla tukea kuin muuhunkin vammaisten työllistämiseen, pohtii Vanhanen.

Sosiaaliseen yrittäjyyteen ei lisäpaukkuja

Sosiaalisten yritysten lain avulla on vuodesta 2004 pyritty edistämään yrittäjyyttä, joka luo työpaikkoja vajaakuntoisille pitkäaikaistyöttömille. Lain tuloksena on syntynyt noin 130 yritystä, jotka työllistävät yhteensä noin 600 työntekijää, joista 250 on vajaakuntoista.

Sopeuttaminen ja järjestelytuki eivät ole vaihtoehtoja

Yksi vammaisten työllistymisen tukimuodoista on työhallinnon myöntämä työolosuhteiden järjestelytuki. Sitä tunnetaan heikosti. Lisäksi jotkut työvoimatoimiston virkailijat ovat evänneet sen myöntämisen vammaisen palkkanneelle työnantajalle. Perusteena on käytetty yhdenvertaisuuslakia, joka velvoittaa työnantajan työolosuhteiden kohtuulliseen sopeuttamiseen.

Ohjelmajohtaja Rauno Vanhasen mielestä työolosuhteiden järjestelytuki ja työolosuhteiden kohtuullinen sopeuttaminen eivät voi olla keskenään vaihtoehtoja.

- Jos yhteiskunta katsoo, että vammaisten työllistymistä pitää tukea pysyvästi, niin kyllä työolosuhteiden järjestelytukikin kuuluu tähän samaan pakettiin.

- Tämä on luvattoman pieni määrä, kommentoi Vanhanen.

Hallituksen politiikkaohjelman tavoitteena on myös yrittäjyyden edistäminen. Ohjelmajohtaja Vanhasen mielestä politiikkaohjelmalla ei voida tuoda uusia paukkuja sosiaalisen yrittäjyyden lisäämiseen.

- Nyt pitää vain tutkia, miten lain tavoitteet saataisiin toteutettua, ja miten viime vuonna tehty lakiuudistukset ovat pureet.

Vanhanen on kuitenkin ilahtunut siitä, että henkilöstöalan kansainvälinen huippuyritys Manpower on perustanut Suomeen sosiaalisen yrityksen, Manpower Inclusive, edistääkseen monimuotoista työllistämistä.

- Ensivaiheen työnantajana sillä on vammaisten työllistämiseen liittyvää erityisosaamista ja asiantuntemusta, joka voi helpottaa vammaisten ja osatyökykyisten jatkotyöllistymistä.

Lisätietoa työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmasta: www.vn.fi

Teksti: Juha Saarinen

Kuvat: Hannu Lehmusvuori

Nukkekodit ovat edelleen arvossa

vaikuttavat myös monimuotoisuuden arvostuksen nousu ja yleinen vaurastuminen. Uusiin porvarillisiin arvoihimme tuntuu nyt paremmin sopivan se, että osatyökykyisillekin suodaan ihmisarvoisen elämä osana suoritusyhteiskuntaamme. Ongelmatonta tämä ei kuitenkaan ole: näennäisestä suvaitsevuudesta huolimatta “nukkekodit” ovat edelleen arvossaan. Sen näkee helposti, kun ollaan kaavoittamassa “muunlaista” asumista: voi sitä lehtikirjoitusten ja valitusten määrää: uussuvaitsemattomuus on arvossaan.

Läheiseni on nuori työnhakija: hyvämuistinen, musikaalinen nainen, joka pystyy ilmaisemaan itseään erinomaisella suomen kielellä. Hän ei kuitenkaan osaa lukea eikä kirjoittaa ja on käytöksessään aika ajoin arvaamaton. Hänellä ei ole ammattikoulutusta, ja hän tarvitsee monissa toimissaan avustajan. Yhteiskunnan vastaus tälle 18-vuotiaalle nuorelle on työkyvyttömyyseläke. Kehitysvammaisten hoidon ja kuntoutuksen keskeisiä periaatteita ovat normalisointi ja integrointi. Miten hyvin tämä toteutuu edellä kerrotun kaltaisella käytännöllä? Onko muita vaihtoehtoja?

Sosiaalisia yrityksiä on voinut perustaa vuoden 2004 alusta. Yrityksiä on toista sataa, mutta ne työllistävät alle 200 osatyökykyistä. Sosiaaliset yritykset pitää mahdollistaa, mutta hyvää tarkoittavat hankkeet tavisten ehdoilla eivät auta, ellei integrointi voi tapahtua aidosti. Asenteet on saatava uusiksi koulusta lähtien ja päästävä aidosti integroituihin opiskeluun. Jokainen osatyökykyisen työllistävä yritys on sosiaalinen yritys, mitään karsinointia ei pitäisi tapahtua. Onko koskaan ajateltu sitä, että osatyökykyinen voisi olla työssä avustajansa kanssa sen sijaan, että hänet avustajineen laitostetaan.

Juha Kurkinen, toimitusjohtaja, Rastor Oy
juha.kurkinen@rastor.fi

Meidän tavisten muodostamassa nyky-yhteiskunnassa ihmiset ovat työkykyisiä tai työkyvyttömiä. Aina ei ole ollut näin; julkinen valta on korvannut suvun, kyläyhteisön ja patruunojen roolin. Agraariyhteiskunnassa kehitysvammaisen ihminen saattoi olla arvostettu työntekijä omien taitojensa puitteissa. Varhaisessa teollisessa vaiheessa toteutettiin yhteiskuntavastuuta tavalla, josta suoritusyhteiskunnassamme on alettu vasta puhua.

Työkyvyttömyys ja osatyökyvyttömyys ovat tunnettuja termejä: pelkästään internetin hakusivuja löytyy kymmenittäin. Osatyökykyisyyttä ei tunnu tuntevan kukaan. Agraariyhteiskunnan arvostama ominaisuus on nyky-yhteiskunnassa uusi käsite.

Suurten ikäluokkien poistuminen työelämästä on tuonut esille tarpeen saada kaikki kädet käyttöön. Osatyökykyisetkin tuntuvat jälleen kelpaavan. Tähän

Työkyvyttömyyseläkeläisistä työvoimatoimistojen täysivaltaisia asiakkaita!

Työkyvyttömyyseläkkeellä ja kuntoutustuella olevien on päästävä työvoimatoimistojen täysivaltaiseksi asiakkaiksi. Heidän työllistettävyytensä on selvitettävä arviointipalvelulla ja työllistymistä tuettava palkkatuella, esittää selvityshenkilö Mika Vuorela.

Mika Vuorela jätti väliraportin, joka sisältää ehdotuksia vuodelle 2008, työministeri Tarja Cronbergille 26.10. Ministeriö ei ollut saanut aikaan vastauksia ehdotuksiin marraskuun loppuun mennessä.

Kuntoutustuella ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevia palvelaan työvoimatoimistoissa heikosti, toteaa selvityshenkilö *Mika Vuorela*. Nykyinen tilanne työvoimapalvelulain tulkinnasta jättää selvityshenkilön mukaan työvoimatoimistolle ja yksittäiselle virkailijalle liian laajan ja väljästi ohjeistetun harkintavallan; virkailijat eivät tunne riittävästi työkyvyttömyyseläkkeeltä työhön paluun mahdollisuuksia.

Asiakaslähtöisiä työvoimapalveluja

Vuorela painottaa, että työkyvyttömyyseläkkeellä olevien on päästävä työvoimatoimistojen täysivaltaiseksi asiakkaiksi. Työvoimapalveluja pitää kehittää asiakaslähtöisesti siten, että ne palvelevat kuntoutustuella ja toistaiseksi myönnetyllä työkyvyttömyyseläkkeellä olevia työvoimapalveluja säätelevän lain tarcoittamalla tavalla.

Yhtenä keinona olisi kouluttaa työvoimahallinnon henkilöstöä, ja jokaiseen

työvoimahallinnon toimipisteeseen tulisi nimetä työkyvyttömyyseläkkeeltä työllistymisen mahdollisuudet tunteva nimikkovirkailija.

Arviointipalvelua kokeiltava

Selvityshenkilö esittää, että kuntoutustuella ja toistaiseksi myönnetyllä työkyvyttömyyseläkkeellä työhön pyrkivien työllistettävyyden on selvitettävä ammatillisesti, kokonaisvaltaisesti ja yksilökohtaisesti työllistämisedellytysten arviointipalvelulla. Sitä tulisi kokeilla vuoden 2008 aikana ja se sisältäisi työkyvyn arviointia, urasuunnittelua ja tarvittaessa työkokeilua.

Palkka- ja muuta asiakaslähtöistä tukea

Kuntoutustuella ja toistaiseksi myönnetyllä työkyvyttömyyseläkkeeltä työllistymistä on tuettava selvityshenkilön mukaan palkkatuella ja tarvittaessa työelä-

■ Työministeriö asetti koulutusjohtaja Mika Vuorelan elokuussa kartoittamaan kuntoutustuella ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työllistymismahdollisuudet ja tekemään kehittämissuhteita työelämään paluun helpottamiseksi. Loppuraportti valmistuu helmikuussa 2008

mään ulottuvalla muulla asiakaslähtöisellä tuella. Palkkatuen avulla alennetaan rekrytoitumiskynnystä ja tuetaan tarvittaessa myös pitkäkestoista työllistymistä.

Vuorela esittää työllisyyspoliittisen avustuksen kohderyhmän laajentamista myös kuntoutustuella ja työkyvyttömyyseläkkeeltä työhön pyrkiviin.

■ Teksti ja kuvat: Juha Saarinen

Kiitä, kannusta,

Työni ja minä -sarjassa Merja Lehtinen kertoo vertaisohjaajan työstään Invalidiliiton Seesam työhönvalmennuksessa Helsingissä. Ammatti on uusi. Sitä on harjoitettu vasta vuodesta 2004.

Olen vilpittömän onnellinen siitä, että saan tehdä osa-aikatöitä vertaisohjaajana kolmena päivänä viikossa.

Vietin juuri kolmivuotissyntymäpäiviä Seesamissa. Tunnen, että elämäni erilaiset, vaikeatkaan kokemukset eivät ole olleet turhia, vaan voin hyödyttää sekä työ- että yksityiselämän kokemuksiani nykyisessä työssäni.

Olin 24 vuotta ulkomaankaupan myynti- ja markkinointitehtävissä. Ensin tuli lomautus, sitten irtisanominen ja siihen päälle perhe-elämän myllerryksiä niin, että pohja elämältä mureni. Löysin Mielenterveyden keskusliiton kautta itselleni uuden ammatin. Ikäni, 59 vuotta, ei ole ollut este vertaisohjaajan töille. Päinvastoin.

Ajan omalla autolla kotoa Espoosta Pasilaan töihin ja asun itsekseni. Aikuiset lapseni, 36-vuotias tytär ja 28-vuotias poika, elävät omaa elämäänsä. Olen kahden lapsen mummi.

Työssäni toimin ammatillisen kuntoutuksen tukitehtävissä mielenterveyskuntoutujien eli miekujen kuntoutuksessa. Olen linkki kuntoutusohjaajan ja kuntoutujien välillä.

Meitä on Seesamissa kaksi vertaisohjaajaa. Kohtaamme kuntoutumisen viime vaiheessa olevia ihmisiä, kun he yrittävät päästä uudelleen työelämään tai opiskeluun kiinni. On hyvin palkitsevaa, kun kuntoutuja löytää ammatillisen polkunsu. Me autamme ja tuemme.

Olen kiitollinen omista mahdollisuuksistani ja haluan jakaa tietoja, mistä olen hyötynyt. Työ hoitaa samalla itseäni. Antaessani saan.

Tärkeintä työssäni on olla lähellä ja tukea. Kiitä, kannusta, kunnioita ja kehu on neljän k-kirjaimen oppi, jonka sain vertaistutor-koulutuksessa. Se sopii hyvin kaikkien elämään ja on yksinkertainen muistaa. Sain itse hyvää tukea, kun olin masentunut ja apu piti yllä toivoa.

Vertaistuessa on tärkeitä kivun, tuskan ja kokemuksen tunnustaminen, sen kuuleminen ja sille arvon antaminen.

kunnioita ja kehu

“Olemme kaikki enkeleitä, joilla on yksi siipi. Voidaksemme lentää, meidän pitää tukea toinen toisiamme.”

Tukipilareitani ovat kaksi kuntoutusohjaajaa ja toinen vertaisohjaaja. Meillä on 15 kuntoutujaa tällä hetkellä. Vertaisohjaajan työ on uutta ja olemme saaneet suunnitella työn sisällön alusta lähtien itsenäisesti.

Miekkujen joukossa on hyvä henki ja kaikki suhtautuvat positiivisesti toisiinsa. Mahdolliset ongelmatilanteet, jos niitä ilmenee, selvitetään puhumalla pois heti. Moni mieku on joutunut viettämään hyvinkin eristynyttä elämää ennen joukkoon tuloaan, mutta pian he pääsevät mukaan ryhmän hengen ansiosta.

Ilonaiheitani on, kun jokin kuntoutujan itselleen asettama tavoite toteutuu. Se voi olla jotain aivan muuta kuin, missä hän alun perin on työskennellyt. Tavoite voi olla myös mielenrauha, ilo tai tasapainoisuus. Ihminen kykenee kenties hyväksymään työkyvyttömyyseläkkeen tai pääsee opiskelemaan haaveammattiinsa.

Elämässä asioilla on tapana järjestyä. Muistan, miten itse aloin selvitä ja kuulin ensimmäisiä kertoja pitkän pimeän kauden jälkeen linnun laulun, kykenin itkemään ja nauramaan. Tunteet olivat heränneet eloon ja niiden mukana omat voimavarat elpyivät.

Murheenani on asenneilmasto yhteiskunnassa. Yhä edelleen mielenterveyskuntoutujiin suhtaudutaan eri tavalla kuin muihin ihmisiin. Masentuneelle sanotaan, ryhdistäydy, ota itseäsi niskasta kiinni tai älä vain makaa.

Vertaisohjaaja on linkki kuntoutujan ja ohjaajan välillä. Kuvassa Merja Lehtinen (oik.) kuntoutuja Kirsi Karjalaisen ja taideohjaaja Helen Palmin kanssa.

Kun ihminen ei jaksakaan, hän ei jaksakaan, ja silloin auttaisi yksikin tukihenkilö, joka kuuntelee ja houkuttelee mukaan, vaikka tuettava ensin saattaisi vastata kieltävästi.

Välillä olen aika vihainen työnantajien asenteille. Haemme työpaikkoja vapailta markkinoilta ja heti kun puhelimessa kuullaan, että työnhakija on jollakin tavoin vajaatyökykyinen, paikkaa ei olekaan. Joskus haastattelussa saatetaan puuttua yksityisasioihin, kuten työnhakijan tai jopa hänen tukihenkilönsä ylipainoon.

Kehittämishaasteeni liittyy sosiaalisiin yrityksiin. Toivoisin, että niitä perustettaisiin lisää pääkaupunkiseudulle. Ne voisivat tarjota mielenterveyskuntoutujille työmahdollisuuksia ainakin alkuun pääsemiseksi.

Olemme Seesamissa onnistuneet saamaan työharjoittelupaikan lähes jokaiselle ja yleensä sieltä, mistä he ovat toivoneet. Muutama on työllistynyt harjoittelupaikkaansa, vuoden mittaisen työhönvalmennuksen päätteeksi.

Kaikki, jotka tulevat työharjoitteluun, ovat hyvin motivoituneita työnteokijöitä. He todella yrittävät parhaansa. Seesamissa he oppivat säännöllisyyttä ja

poissaoloihin suhtaudutaan samalla tavoin kuin avoimilla työmarkkinoilla.

Vertaisohjaajia voisi käyttää vaikka terveysasemilla, muutamana päivänä viikossa. Ihmiset saavat apua jo siitä, kun pääsevät puhumaan kahden kesken ja heitä kuullaan.

Haltijan taikasauvalla vaikuttaisin yleiseen ilmapiiriin. Kaikkien elämä helpottuisi, kun myöntäisimme haavoittuvuutemme ihmisenä. Kuka tahansa voi särkyä, mistä kohdasta tahansa, milloin tahansa.

Jokaisen on vaikeata puhua ongelmistaan, mutta kun oppii avautumaan, ongelmat voidaan tunnistaa. Nimeäminen on ensiaskel auttamisessa. Kun yksi ovi sulkeutuu, toinen avautuu.

Terveiseni kulkevat omalla elämänpolullani kaikille, jotka suhtautuvat mielenterveyden murtumiseen ennakkoluuloisesti tai pelokkaasti. Olen rosoinen ja haavoittunut ihminen, enkä enää nuori, mutta voin sanoa ensimmäisen kerran elämässäni: olen onnellinen.

Lisätietoja Seesamista www.seesamkeskus.fi ja vertaisohjaajan työstä www.mtkl.fi

Teksti: Sinikka Luhtasaari
Kuvat: Juha Saarinen

Tampereella tehtiin

Tampere tunnetaan työväen oikeuksien julistusten areenana jo vuodesta 1905 lähtien. Pirkanmaan sosiaalisen työllistämisen seminaari jatkoi perinteitä lokakuussa. Se esitti Tampereen julistuksessaan heikossa työmarkkina- asemassa olevien työllistymistä ratkaisuksi työvoimapulaan.

Pirkanmaan alueseminaari, jonka järjestivät VATES-säätiö ja Silta-Valmennusyhdistys, vaati Tampereen julistuksessaan, että kaikilla on oltava mahdollisuus ammatillisen kuntoutukseen. Vammaiset, osatyökykyiset ja heikossa työmarkkina- asemassa olevat on nähtävä tarpeellisenä työvoimana eikä vain työllistämistoimenpiteiden kohteina. Sosiaalisia yrityksiä tulisi olla eri puolilla Suomea sosiaalisen vastuun esimerkeinä. Ammatilliseen koulutukseen ja erityisopetukseen olisi luotava toimin-

TAMPEREEN JULISTUS

17.10.2007

VATES-säätiö • Silta-Valmennusyhdistys

taas historiaa

“Uusi Tampereen julistus esittelee useita hyviä keinoja, miten syrjäytyneet saadaan pois reservistä. Sille on sosiaalinen tilaus”.

Aamulehti, pääkirjoitus, 19.10.2008

tamalleja, jotka huomioivat opiskelijoiden yksilölliset tarpeet.

Yhteisrintamalla vaikutetaan

Tampereen julistuksen työstivät ryhmätöinä kaksipäiväisen seminaarin osallistujat, jotka edustivat Pirkanmaan alueen eri työllistämistoimijoita: järjestöjä, palveluntuottajia, kuntia ja valtion viranomaisia.

Julistuksen yhdessä tekeminen ja luovuttaminen Tampereen apulaispormestarille koettiin erittäin motivoivaksi.

- Tärkeisiin asioihin on parempi vaikuttaa yhteisrintamassa. Omasta tekemisestä on hyvä pitää ääntä, jotta päättäjät muistavat ja tiedostavat meidät ja ajamamme asiat, toteaa valkeakoskelaisen työpaja Akselin projektipäällikkö

Kimmo Kivinen. Hän oli seminaarin yksi noin viidestäkymmenestä vaikuttajasta ja osallistujasta.

Kaupungin linjaukset kiinnostivat

Tampereen julistuksen työstämistä pohjustivat mm. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen johtajan Pasi Holmin, työministeriön neuvottelevan virkamiehen Pekka Tiaisen ja Tampereen vs. stra-

Tampereen julistuksen luovuttivat apulaispormestari Sirkkaliisa Virtaselle VATES-säätiön toimitusjohtaja Marjatta Varanka ja Silta-Valmennusyhdistyksen toiminnanjohtaja Sampo Järvelä. Koko julistusteksti löytyy osoitteesta www.vates.fi

Tampereella tehtiin...

Pystymme ylläpitämään aktiivista vuorovaikutusta järjestöjen ja palveluntuottajien välillä osallistumalla yhteistyötapaamiin. Samalla voimme vaikuttaa yhteisten näkemysten rakentamisessa, korostaa suunnittelija Minna Pääkkö-Topi.

Omasta tekemisestä on hyvä pitää ääntä, jotta päättäjät muistavat ja tiedostavat meidät ja ajamamme asiat, toteaa projektipäällikkö Kimmo Kivinen.

tegiapäällikön Reija Linnamaan alustukset.

Holm kertoi vammaisten työkykytutkimuksen tuloksista, Tiainen kokoamaan ja Pirkanmaan työllisyysnäkömiä ja Linnamaa kunta- ja palvelurakennuudistuksen vaikutuksesta Tampereen työllistämistoimintaan ja kuntapalvelujen tehostamiseen.

- Tampereen linjaukset kiinnostivat. Huomasin kuinka vähän minulla on todellista tietoa kotipaikkakuntani päätöksenteon linjauksista. Usein kaupungin asiat nousevat esille vasta sitten, kun ne on jo poliittisesti päätetty, kertoo Kehitysvammaisten Tukiliitosta seminaariin osallistunut suunnittelija Minna Pääkkö-Topi.

Reflektointi tärkeää

Kivinen ja Pääkkö-Topi korostavat, että saman alueen eri työllistämistoimijoiden tapaaminen on tärkeää asiakkaiden työllistymisen ja palvelujen kehittämiseksi.

Kivisen mielestä aina ajankohtainen yhteisen keskustelun ja pohdinnan aihe on oman toiminnan kriittinen peilaaminen, reflektointi. Omat asenteet ja mahdolliset ennakkoluulot vaikuttavat tiedostamattakin omaan tekemiseen.

- Haastavimpien asiakasryhmien kanssa työskentelyn tulee perustua riittävän pitkäkestoiseen ohjaukseen eikä kertaluontoiseen neuvontaan. Ohjaustyö vaatii työntekijältä omien lähtökohtien tiedostamista ja rohkeaa halua olla

tasavertaisessa vuorovaikutuksessa toisen yksilön kanssa.

Pääkkö-Topi kertoo tutustuneensa seminaarin aikana uusiin ihmisiin, joiden kanssa verkostoituminen hyödyttää, koska hän on ollut kuusi edellistä vuotta kotona poissa Kehitysvammaisten Tukiliitosta hoitamassa kotona lapsiaan.

- Sovimme esimerkiksi tutustumiskäyntejä eri toimijoiden työpisteisiin ja sain lisää tietoa eri tavoista, joilla pyritään pureutumaan vaikeassa työllistämisasemassa olevien henkilöiden työllistymiseen.

Texti: Arto Vilmi ja Juha Saarinen
Kuvat: Mari Männistö

Silta-Valmennus siltana kaihdintehtaaseen

■ Pirkanmaan alueseminaarissa kuultiin myös työnantajien kokemuksia vammaisten ja osatyökykyisten työllistämistä. Yksi kokemuksen jakajista oli Pirkanmaan Kaihdintehtas Oy. Se valmistaa puu- ja metallikaihtimia pääasiassa teollisuuden, mutta myös rakennusliikkeiden, myymälöiden ja yksityisten asiakkaiden käyttöön.

Tehtaan on täyttänyt avoimet työpaikkansa 90-prosenttisesti työvoimatoimiston kautta ja kouluttaa itse kaikki työntekijänsä. Rungas vuosi sitten tehtaan toiminnan historiassa tapahtui jotain ennen kokematon: tehdas käynnisti uudenlaisen yhteistoiminnan sosiaaliseen työllistämiseen erikoistuneen Silta-Valmennuksen kanssa.

- Silta tarjoaa tilat ja henkilöstön, me järjestämme työn ja hankimme laitteet sekä materiaalin, kertoi tehtaanohtaja *Olli Nyppele*.

Silta-Valmennuksessa yhteistyöstä ollaan iloisia: asiakkaalle voidaan tarjota oikeaa työtä valmennusjaksolla ja mahdollisuus edetä kaihdintehtaalle työsuhteeseen. Myös Nyppele näkee valoa putken päässä:

- Meillä on nyt yksi valmentautuja kiikarissa. Mietimme, voimmeko palkata hänet työsuhteeseen. Siihen liittyy haasteita: työvoiman vaihtuvuus, työaikojen noudattaminen, itseohjautuvuus, työmotivaatio, tehokkuus ja reklamaatiot.

Jos Silta-Valmennuksen ja kaihdintehtaan yhteistyö laajenee jatkossa, niin tehtaan on Nyppelellin mukaan ryhdyttävä pohtimaan yhteistyön rahoitusrakennetta.

- Jatkossa mahdollisesti kaikki kaihdintehtaan työntekijät rekrytoitaisiin Sillan valmennusjakson ja arvioinnin kautta, visioi Nyppele.

Sosiaalisten yritysten eurooppalainen järjestö CEFEK valitsi pirkanmaalaisen Mental Oy:n vuoden eurooppalaiseksi yritykseksi Itävallan Linzissä lokakuussa. Kuvassa onnelliset voittajat, Mental Oy:n omistajat ja yrittäjät Päivi Aaltonen ja Päivi Mäenpää.

move
Monipalvelukeskukset
välityömarkkinoiden
läpivirtaavuuden tueksi

Valmennuksen vaikuttavuuden selvittäminen on haaste

Erityistyölistämisen yksiköissä valmennettavia ja kuntoutettavia asiakkaita riittää. Koulutettuja työhönvalmentajia ja ohjaajia on myös hyvin saatavilla. Palvelutuotteet ovat monipuolisia, mutta eniten työllistävät metallityöt ja rakennusala - ompelu- ja kutomoalalla on huonosti kysyntää. Tilaaja-tuottaja -malli on useimmilla paikkakunnilla käytössä.

Tällaisia tuloksia on saatu Monipalvelukeskusten läpivirtavuuden kehittämishankkeen Move-projektin ensi vaiheessa.

Tulevaisuuden haasteena näyttäisi olevan työn vaikuttavuuden selvittäminen. Valmennus- ja kuntoutusjaksot on järjestetty hyvin suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti, mutta usein jää seuraamatta, mihin asiakas ohjautuu jakson jälkeen.

MOVE-projektissa, joka kestää vuoteen 2009 asti, laaditaan seuraavaksi hyvän monipalvelukeskuksen malli, laatukriteerit ja kehittämisohjelma. Ohjelmaan voivat tulla mukaan työ- ja toimintakeskukset, jotka haluavat kehittyä seutukunnallisesti monipuolisiksi erityistyölistämisen yksiköiksi.

Ensi keväänä MOVE-projekti järjestää kolme tiedotus- ja koulutustilaisuutta eri puolella Suomea. Niihin kutsutaan seutukuntien työntekijöitä keskustelemaan heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymispalveluista.

Lisätietoja: *projektipäällikkö Milja Louhela* puh. 0440 724 944, *projektisuunnittelija Anne-Mari Ollikainen* puh. 050 576 7514 ja www.vates.fi

Hintaetu ei ole sosiaalisen yrityksen markkinointivaltti

Koska sosiaalinen yritys on yritys muiden joukossa, sen ainoa mittari on talous, tähdensi Rope-Yhtiöt Oy:n toimitusjohtaja *Timo Rope* Kestävää työllisyyttä sosiaalisissa yrityksissä -projektin kansallisessa päätösseminaarissa Kansallismuseossa Helsingissä.

Rope, joka on markkinoinnin erityisasiantuntija ja yrittäjä, ymmärtää markkinoinnilla yrityksen tapaa ajatella ja toteuttaa toimintaa, ei esitteiden levittämistä ulospäin.

Kolme markkinoinnin menestysavainta ovat Ropen mielestä: markkinahenkisyys,

kyky johtaa sekä sosiaaliset vuorovaikutustaidot.

- Hintaeu on markkinoinnillisesti mahdoton sosiaalisilla yrityksillä. Oikea hintataso lienee useimmiten ns. keskihintakategoria kullakin markkinalla.

Rope ei ottanut kantaa, tulisiko yrityksen tuoda ollenkaan esiin sosiaalista aspektia. Hänellä oli kuitenkin selkeä mielipide asiakasunkaan päin esiintymisestä: yrityksen tulee esiintyä oman alansa osajana ja laadukkaiden tuotteiden valmistajana, mutta ei asemoituna sosiaalisesti yritykseksi.

EUSE tähyää Brysseliin

EUSEn uusi puheenjohtaja Mike Evans tapasi Euroopan komission edustajan Wallis Goelenin lokakuussa Brysselissä.

Vammaisten ihmisten integraatio-kysymyksistä vastaavan Goelenin mukaan komissio on kiinnostunut lisäämään toimia vammaisten henkilöiden työllistymisen edistämiseksi avoimille työmarkkinoille. Goelenin omassa yksikössä on valmisteilla aiheesta kannanotto Euroopan työllisyyskomitean käsittelyä varten. Mike Evans sai kutsun neuvotteluihin, jossa kannanottoa valmistellaan.

EUSE tähyää komission suuntaan myös järjestämällä loppuvuodesta 2008 Brysselissä seminaarin, johon osallistuisivat erityisesti EU:n poliitikot ja vammaisasioista vastaavat virkamiehet. Seminaarin suunnitteluun pyydetään mukaan myös Euroopan vammaisfoorumi.

EUSEn seuraavaan konferenssiin vuonna 2009 kutsutaan myös eri jäsenmaiden vammais- ja työllisyyspolitiikan parissa toimivia virkamiehiä ja poliitikkoja. Tavoitteena on saada aikaan uutta vuoropuhelua tuetun työllistymisen menetelmän toteuttamistavoista ja tuloksista eri jäsenmaissa.

Euroopan sosiaalirahaston ESR-ohjelman Manner-Suomen kehittämissuunnitelmat on julkaistu sähköisenä ESR-Teemabulletiinissa 1. 10. 2007 osoitteessa: www.esr.fi/esr/fi__yleiset/Teemabulletiini_final.pdf

Mielenterveyskuntoutujien työhönkalupakki avattu

VATES-säätiön verkkosivuille www.vates.fi on avattu Mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennuksen virtuaalinen työkalupakki Virpa. Se on kaikille mielenterveyskuntoutuksen ammattilaisille tarkoitettu hyvien käytäntöjen tietopankki. Virpassa on myös työhönvalmennuksen aihealuekohtainen keskustelupalsta. Kannattaa tutustua ja tulla mukaan vaihtamaan kokemuksia ja mielipiteitä.

Kolmas sektori kokee yritystoiminnan riskiksi

Tutkija Harri Laaksonen on selvittänyt kolmannen sektorin toiminnan kiinnostusta ja mahdollisuuksia sosiaaliseen yritystoimintaan Turun seudulla. Vaikka selvitys on tehty alueellisesti rajatulla alueella, niin sen tulokset ovat yleisesti käyttökelpoisia. Sosiaalista yritystoimintaa tunnetaan heikosti tai ei ollenkaan yhdistysten ja säätiöiden piirissä. Haasteina ovat pääomien puute ja rajallisuus. Toiminnan muuttaminen yritysmäiseksi koetaan riskiksi. Kansalaistyöryhmien

yhdistysten kuten vammais- ja potilasjärjestöjen kokemus ja tuntemus osatyökykyisistä helpottavat sosiaalisen yritystoiminnan aloittamista.

Sosiaalinen yrittäjyys kolmannella sektorilla - selvitys yritystoiminnan lähtökohdista Turun alueella, on tehty Kestävä työllisyyttä sosiaalisissa yrityksissä -projektin Turun Seudun Työttömät ry:n osahankkeessa.

Selvitys on saatavana sähköisenä tai tilattavissa painettuna VATES-säätiön nettisivuilta www.vates.fi

Verkko-opas työnantajille vammaisten työllistämiseksi

Elinkeinoelämän keskusliitto ja työministeriö ovat laatineet Vammaiset, vajaakuntoiset ja kuntoutujat työmarkkinoilla -verkko-oppaan työnantajille. Opas kertoo vammaisten ja osatyökykyisten työllistämiseksi ja käytettävissä olevista tukimuodoista. Opas löytyy EK:n sivuilta www.ek.fi - työelämä.

VATES-säätiö edistää vammaisten ja osatyökykyisten työllistymistä ja kuntoutumista.

Toimintamme avainalueita ovat tuettu työllistyminen, sosiaaliset yritykset ja työkeskukset sekä kuntouttava työ ja työyhteisö. Kehitämme työllistymismuotoja ja kuntoutusmalleja yhdessä käytännön toimijoiden kanssa tuetun työllistymisen FINSE-verkostossa ja sosiaalisten yritysten SOFI-verkostossa.

Tarjoamme asiantuntijapalveluja: tietopalvelua, koulutusta, konsultointia ja ohjausta.

Vaikutamme työllistymistä edistävään sosiaali- ja työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin sekä työllistymis- ja kuntoutusjärjestelmiin.

Vuonna 1993 perustetun säätiön taustavaikuttajiin kuuluu 35 yhteisöä:

Avain-säätiö
Epilepsialiitto ry
Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry
Etelä-Suomen lääninhallitus
Invalidiliitto ry
FILHA ry
Hengitysliitto HELI ry
Kanta-Hämeen Hengitys ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Kiipulasäätiö
Kuntoutussäätiö
Kuulonhuoltoliitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kuurojen palvelusäätiö
Kuopion Seudun Hengitysyhdistys ry
Kärkulla samkommun
Lihastautiliitto ry
Laptoote-säätiö
Mielenterveyden Keskusliitto ry
Näkövammaisten Keskusliitto ry
Parik-säätiö
Puustellin tuki ry
Päijät-Hämeen Hengitysyhdistys ry
Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymä
Pääjärven kuntayhtymä
Raina-säätiö
Rinnokoti-Säätiö
Satakunnan erityishuoltopiirin kuntayhtymä
Suomen CP-liitto ry
Suomen Mielenterveysseura
Suomen MS-liitto ry
Turun Seudun Hengitysyhdistys ry
Uudenmaan Vammaispalvelusäätiö
Yritystaito Oy

VATES-säätiö

PL 40, Oltermannintie 8,
00621 Helsinki
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521
www.vates.fi

Julkaisut

Moninainen ohjaus

Ohjaajien näkemyksiä ja kokemuksia ohjauksesta ja tasa-arvosta sosiaalisen työllistämisen toimialalla

Pauliina Lampinen

Tämä raportti kokoaa yhteen Euroopan sosiaalirahaston aTOP- projektin ohjaus- koulutukseen osallistuneiden ohjaajien kokemuksia ja tulkintoja omasta ohjaus- työstään ja sen tavoitteista. Raportti tuo esiin sosiaalisen työllistämisen toimialan ohjauskäytäntöjä, tekee näkyväksi työn tekijät, heidän taustansa, asiakasryhmänsä sekä heidän omat käsityksensä työ- tehtävistään ja työnsä tavoitteista. Toisaalta se avaa ohjaustehtävissä toimivien käsityksiä tasa-arvosta osana ohjaustyötä.

2006, 60 s.

Kirja on tulostettavissa internetistä osoitteesta: www.vates.fi/kirjat

Tuettu työllistyminen

Näkökulmia tuetun työllistymisen työhön- valmennukseen

Toim. Leena Sariola

Kirja tuo erilaisia näkökulmia tuettuun työllistymiseen. Se tutustuttaa tuetun työllistymisen ideologiaan ja mahdollisuuksiin työllistää vajaakuntoisia ja heikossa työmarkkina- asemassa olevia ihmisiä työvalmentajan tuella. Kirjan kirjoittajina ovat alan asiantuntijat ja käytännötoimijat.

2005, 104 s., 20 euroa + toimituskulut

Erityistyöllistämisen julkistaloudellinen kannattavuus

Kari Karhu

Paras julkistaloudellinen hyöty saavutetaan tukemalla työllistymistä yritysorganisaatioissa ja tekemällä julkiset hankinnat kotimaisilta sosiaalista vastuuta kantavilta yrityksiltä.

Tähän johtopäätökseen päätyy tutkija Kari Karhu erityistyöllistämisen julkistaloudellista kannattavuutta koskevassa selvityksessään.

Kari Karhun tutkimus on tehty Kestävää työllisyyttä sosiaalisissa yrityksissä -projektissa. 2007, 18 sivua

Kirjanen on tulostettavissa internetistä osoitteesta: www.vates.fi/projektien-materiaalit

Säätiön julkaisujen tilaukset internetistä osoitteesta: www.vates.fi/julkaisut

Henkilöstö

Säätiön sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@vates.fi

Työllistämispalvelujen kehittäminen - FINSE-verkosto

Kehittämispäällikkö

Pauliina Lampinen

(09) 7527 5504, 050 408 7734

Projektipäällikkö, MOVE -projekti

Milja Louhela

(09) 7527 5526, 0440 724 944

Projektisuunnittelija, MOVE -projekti

Anne-Mari Ollikainen

(09) 7527 5525, 050 576 7514

Sihteeri

Eija Andelin

(09) 7527 5501

Sosiaalinen yrittäjyys - SOFI-verkosto

Kehittämispäällikkö

Jarmo Kujanpää

(09) 7527 5567, 040 588 0007

Yritystutkija

Kari Karhu

(09) 7527 5569, 044 512 5128

Sihteeri

Eija Andelin

(09) 7527 5501

Sosiaali- ja työvoimapolitiittinen vaikuttaminen Mielenterveyskuntoutuksen verkosto

Kehittämispäällikkö

Ellen Vogt

(09) 7527 5503, 0440 724 942

Tiedotussihteeri

Arto Vilmi

(09) 7527 5568

Viestintä

Tiedottaja

Juha Saarinen

(09) 7527 5506, 050 378 7959

Tutkimus

Tutkija / talouspäällikkö

Pasi Ylipaavalniemi

(09) 7527 5508, 044 521 2133

Hallintoasiat

Toimitusjohtaja

Marjatta Varanka

(09) 7527 5505

Tiedotus- ja koulutussihteeri

Marianne Kaunismäki

(09) 7527 5502

Taloussihteeri

Vuokko Heikkilä-Kankkonen

(09) 7527 5509

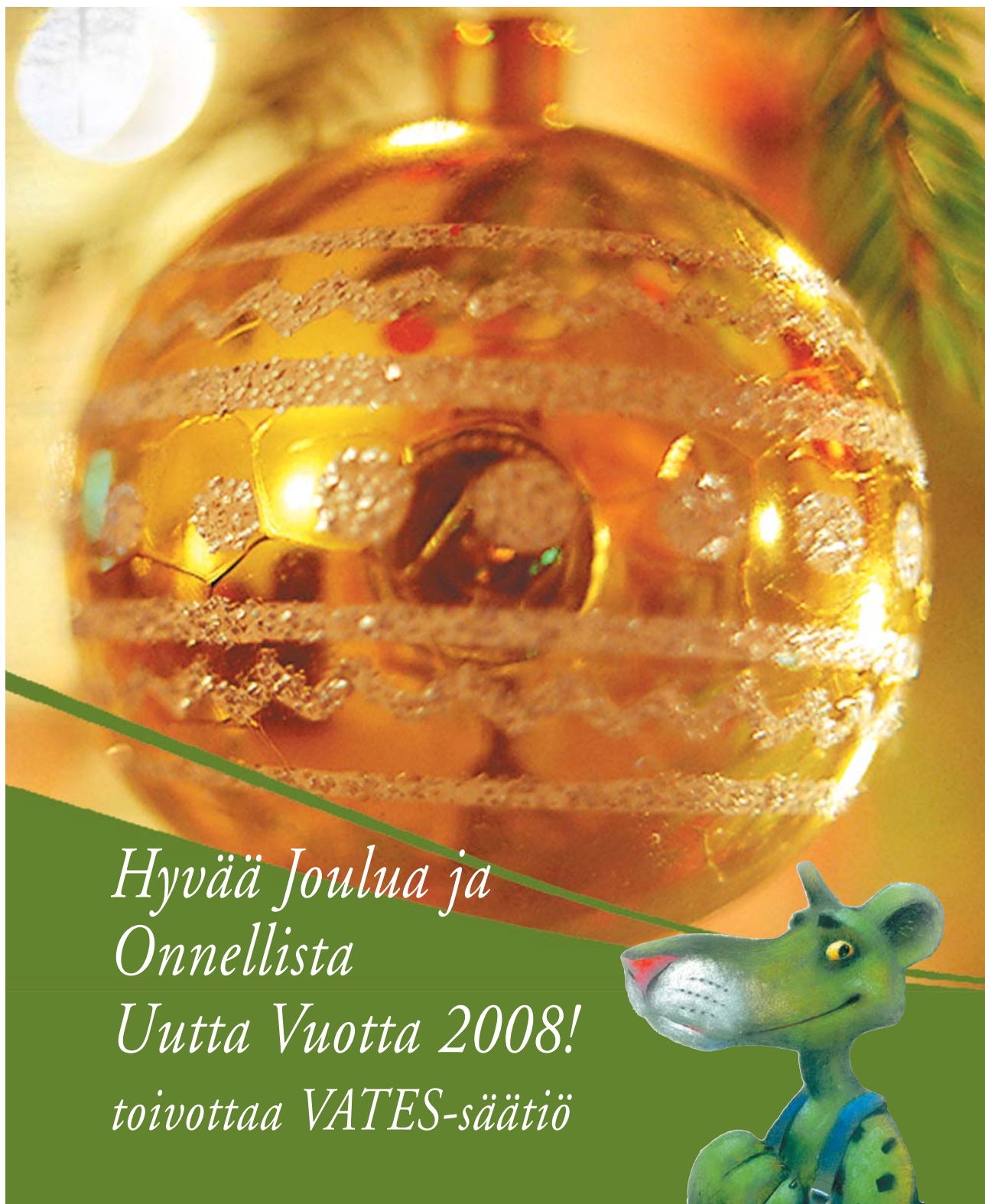
Toimistoapulainen

Ella Rytkönen

(09) 7527 5507

.LF14

*Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2008!
toivottaa VATES-säätiö*

